

Svenska Bankföreningen

REMISSYTTRANDE

2008-09-15

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associa-
tionsrätt
103 33 STOCKHOLM

Utkast till lagrådsremiss Vissa frågor i stiftelselagen

Ju2007/2275/L1

Sammanfattning

Svenska Bankföreningen anser att

- firmaskyddet ska omfatta hela landet
- kompetensfördelningen mellan Kammarkollegiet och länsstyrelserna måste klargöras
- det måste utvecklas vad som avses med synnerliga skäl vid ändring av en stiftelses ändamål
- det ska vara tillräckligt med särskilda skäl för att få dispens från reglerna om utbetalning från insamlingsstiftelser

Firmaskyddet för stiftelser

I lagrådsremissen anføres att det inte framkommit tillräckliga skäl för att införa särregler för stiftelser i fimalagen.

Bankföreningen tillstyrkte i sitt tidigare yttrande att firmaskyddet ska utsträckas till hela landet. Argumentationen i lagrådsremissen för en oförändrad ordning är knapphändig och inte övertygande. Föreningen vill peka på ett par aspekter som inte berörts i promemorian och lagrådsremissen och som talar för att införa ett riksomfattande firmaskydd. För det första kan man därigenom motverka försök till bedrägerier genom insamlingsstiftelser. Sådana bedräge-

rier kan ske och har också förekommit genom att en person i ett län låter registrera en stiftelse med en identisk eller snarlik firma som en redan registrerad och välkänd stiftelse i ett annat län. De personer som ger gåvor till stiftelsen noterar inte att det är fråga om olika stiftelser. På motsvarande sätt kan också betalningar av misstag till fel stiftelse av två stiftelser med identiska firmor undvikas. Enligt föreningens uppfattning skulle således ett riksomfattande firmaskydd försvåra bedrägerier och innebära ett väsentlig skydd för allmänheten när det gäller gåvor och transaktioner med stiftelser.

Kammarkollegiets respektive tillsynsmyndighetens kompetens

I lagrådsremissen görs bedömningen att kompetensfördelningen för närvarande inte bör ändras.

Bankföreningen beklagar att departementet inte vill åtgärda en av de största bristerna med den nuvarande regleringen av stiftelserna, nämligen den oklara kompetensfördelningen mellan Kammarkollegiet och länsstyrelserna. Föreningen finner det förvånande att departementet kan konstatera att omfattningen av problemen inte ska överdrivas, efter det att Kammarkollegiet redovisat att den nuvarande ordningen leder till beslut som är komplicerade, tekniska och svårförståeliga samt att det är svårt för stiftelserna att veta vart de ska vända sig och för kollegiet att avgöra vad som ska avvisas. Bankerna, som förvaltar en stor mängd stiftelser, kan helt bekräfta den bild som kollegiet beskriver. Ett tydligt exempel på problemet är Kammarkollegiets och vissa länsstyrelser helt skilda uppfattningar om rätten att ta kapitalvinster i anspråk för ändamålet.

I remissen noteras att det skulle innebära en tydligare och enklare reglering om stiftelserna endast behöver vända sig till en myndighet. Senare anføres emellertid mot en sådan ordning att det skulle innebära en ökad administrativ börda. Bankföreningen vill hävda att detta påstående inte är korrekt. Det är den nuvarande ordningen som genom sin oklarhet skapar onödigt administrativt arbete. Det är olyckligt att ett ställningstagande skjuts på framtiden i avvaktan på att lagändringen ska träda i kraft och erfarenheterna av en koncentration till färre länsstyrelser ska utvärderas. Det medför att den nuvarande otillfredsställande ordningen kan väntas råda i ytterligare minst 4-5 år.

Ändring av föreskrifter om stiftelsens ändamål

I lagrådsremissen tydliggörs att ändring av stiftelsens ändamål förutsätter synnerliga skäl.

Bankföreningen anser att det vore önskvärt att det som ledning för rättstillämpningen i propositionen ytterligare utvecklas vad som kan anses utgöra synnerliga skäl. Föreningen vill som exempel på synnerliga skäl nämna situationen med en avkastningsstiftelse som enligt sitt förordnande ska hålla igång en viss verksamhet, som ingen egentligen är intresserad av, men som dränerar stiftelsen på pengar. Ett annat förhållande som bör kunna motivera en ändring av ändamålet är om skattesystemet reformeras på ett sätt som innebär att stiftarens förutsättningar för stiftelsebildningen inte längre är för handen. Föreningen föreslår att dessa exempel och helst ytterligare av motsvarande karaktär återges i propositionen.

Föreskrift om att viss andel av stiftelsens medel ska delas ut

I lagrådsremissen föreslås en bestämmelse om att minst tre fjärdedelar av en insamlingsstiftelses intäkter ska användas för ändamålet under en treårsperiod. Undantag kan göras vid synnerliga skäl.

Bankföreningen anser att den föreslagna bestämmelsen, trots undantagsmöjligheten, är alltför stelbent. Detta gäller särskilt när insamlingar sker i samband med jubileer och högtidsdagar då det kan komma in betydande belopp på kort tid. Erfarenheten visar att det då kan vara svårt att bygga upp en förvaltning och undersöka hur ändamålet lämpligen kan tillgodoses samt välja ut mottagare under en begränsad period på två-tre år (beroende på när under det första året som insamlingen genomförs). Kravet på synnerliga skäl är enligt föreningens uppfattning alltför strängt och kan innebära att dispenser inte medges trots att det kan vara välmotiverat. Syftet med dispensen ska naturligtvis vara att man därigenom får bättre förutsättningar att tillgodoses stiftelsens ändamål. Föreningen föreslår därför att det ska vara tillräckligt med särskilda skäl. En alternativ lösning som kan övervägas är att tidsperioden i stället förlängs till fem år. Därigenom åstadkoms dessutom en koppling till vad som gäller skattemässigt.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Ulla Lundqvist

Tomas Tetzell